

Navigera med pc

EXPERT PÅ NAVIGATION

Bengt Utterström

- Författare till den nyutkomna boken Plotter GPS och radar.
- Ny författare till den klassiska navigationsboken Fritidsskepparen.
- Frlansskribent och navigationslärare.
- Kontaktinfo: www.fritidsskepparen.com

Det finns gratisprogram på nätet och det finns pc-programvaror som kostar kring tiotusen kronor. Den som vill köpa ett prisvärt program väljer med fördel Fugawi. Fugawi Marine ENC 4.5 är ett navigationsprogram för pc som utvecklats till någonting verkligt prisvärt. Man kan lägga in egna bilder över en favoritvik, få aktuella och gratis väderprognoser direkt på sjökortsbilden, och se Google Earth över området där du befinner dig, samtidigt som sjökortsbilden visas. Fugawi visar även alla fartyg som sänder AIS-information om man kopplar till en AIS-mottagare.

Av Bengt Utterström (text & foto)

De digitala sjökorten i Fugawi kan fås i BSB-format. Då ser de precis likadana ut som ett papperssjökort. Det finns även möjlighet att använda Navionics digitala sjökort eller S57. Det går att skanna in kort, det finns vektoriserade kort till programmet och Hydrographicas BSB-kort går att använda.

S57 kort och sjökort i BSB-format kommer från Sjöfartsverkets sjökortsdatabas. Dessa båda sjökort har den bästa kartografin som finns att få tag på, eftersom kontinuerlig rättning sker av uddars, öars och grundflaks positioner. Köper man en navigator med digitala sjökort av fabriken BlueChart, C-Map eller Navionics får man en kartografi som är över 20 år gammal. Farledsprickar, fyrar med mera är uppdaterade i dessa kort, men kartografin är hopplöst gammal.

Många har en piratkopia av Fugawi, programvaran och sjökortet har kopierats flitigt mellan båtägare. Dessa piratkopior är i de flesta fall gamla och, inte minst, olagliga. Min rekommendation är att du köper senaste versionen av Fugawi Marine ENC 4.5.50. Då får du ett navigationsprogram som innehåller ENC, Gribfiler (väder), klart för AIS-mottagning och som visar Google Earth. Den senaste versionen ger dig även möjlighet att

använda samma digitala sjökort i din mobiltelefon eller i en handdator.

Att lägga in rutter, göra färdspår, aktivera kursvisare med mera går jag inte in på här. Det finns en bra hjälpfunktion i programmet.

Satellitinformation till datorn

På något sätt måste pc:n få tillgång till gps. Jag har en gammal Garmin 12 XL (från 1998) som ger positionsdata till min pc, radar, VHF och autopilot. Förra säsongen provade jag den relativt nya trådlösa gps-mottagaren Qstarz. Den är mindre än ett kreditkort, men något tjockare. Den levererar trådlös gps-information till pc:n via blåtand eller med kabel. Fördelen med kabel är att då får mottagaren sin strömförsörjning via pc:n. Qstarz kan ligga upp till tio meter från datorn när den kommunicerar trådlöst eller så långt ifrån som kabeln räcker.

Årets modell av Qstarz gps-mottagare, BT-Q818X, har prestanda utöver vad som erbjuds i de flesta mottagare. Noggrannheten i positionen uppges vara "extremt bra" och positionen till pc:n ges upp till fem gånger i sekunden. Något som normalt bara finns i betydligt dyrare system.

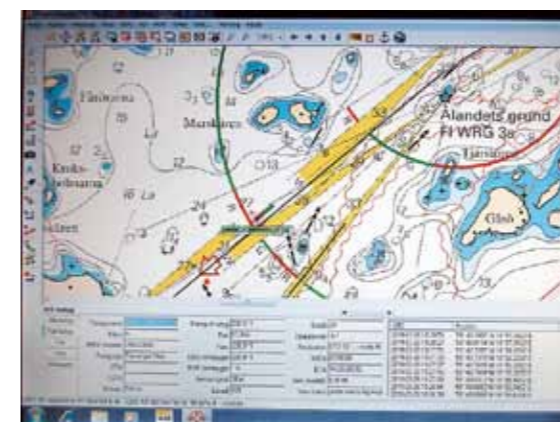
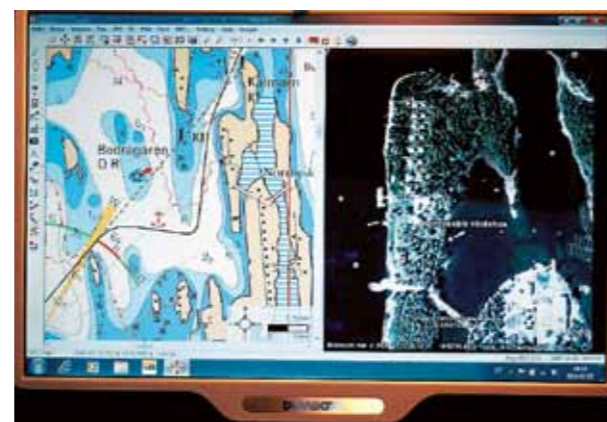

Till vänster syns den trådlösa gps-mottagaren Qstarz som sänder gps-information via blåtand till pc:n. Till höger Furunos VHF RO 4800 som sänder AIS-information till pc:n. Antennen skymtar till höger.

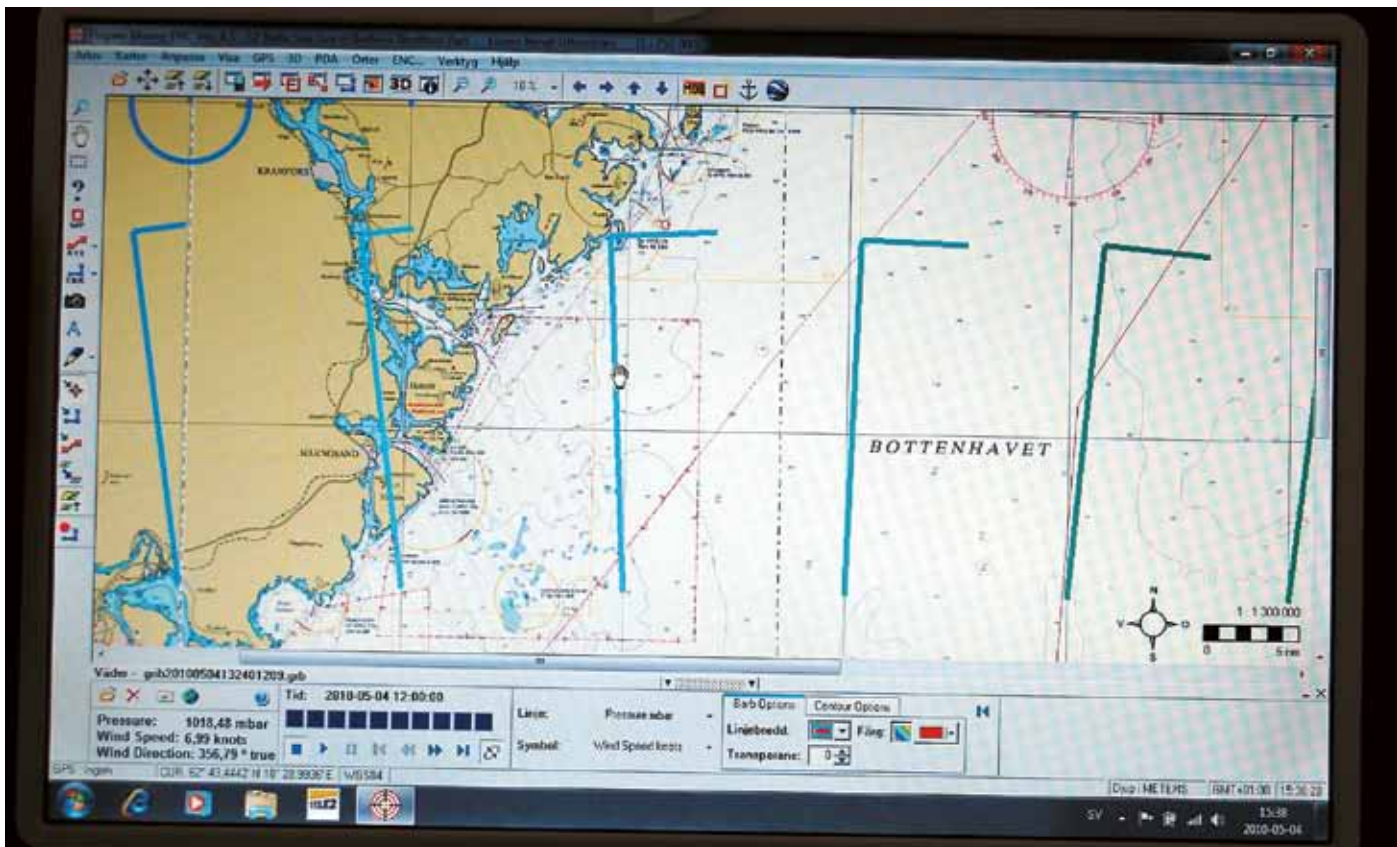

Segelbåten "White Pearl" lämnar ett tydligt spår efter sig. Här ser vi hur den kryssar fram.

Bilden till höger, över Norrbyskärs i södra Västerbottens län, kommer i realtid från Google Earth. Den går att zooma oberoende av sjökortet.

De större fartygen lämnar mycket information om sig själva tack vare AIS. Kurs, fart, destination, längd, bredd, djupgående med mera läses vi direkt på skärmen.

Staplarna visar oss att vinden är nordlig. "Wind Direction 356,79 true" i grader anger varifrån vinden kommer och inte dess kurs. Gafflarna visar beräknad vindstyrka. Vindhastigheten i knop blir meter per sekund om man halverar farten i knop (6,99 knop är drygt 3 meter per sekund). Området visar Ångermanälvens mynning och staden Härnösand.

► Vad blir det för vindar, vattentemperatur eller våghöjd?

För att få prognoser om vindar, vattentemperatur eller våghöjd använder man sig av en Grib-fil. Det är inte så krångligt som det låter. I övre menyraden väljer man Väder (Grib) och markerar det område som man vill ha väderinformation över. Du kan också beställa dessa prognoser som mejlas till dig vid olika tidsintervaller. Sänd iväg det mejl som programvaran lägger upp på skärmen. Inom någon minut får du ett svarsmejl med en bifogad fil som innehåller väderinformation. Efter lite klickande hit och dit har du vindinformationen i form av

gafflar på sjökortsbilden. Gafflarna anger vindriktning och vindstyrka.

Var ständigt uppkopplad mot internet

Om du har tillgång till internet kan du navigera med halva bildskärmen som visar ditt digitala sjökort och den andra halvan verkligheten. Verkligheten består här av satellitbilder eller flygfoton från Google Earth. Det går till och med att skrolla över sjökortet och bilden följer med.

Över Sverige är Googles kartbilder i högsta skalan flygfoton från Lantmäteriverket s.k. Orto-foton vilket ger användaren det bästa kartunderlag som är möjligt att få och detta utan att betala en krona.

För att Google Earth ska fungera i Fugawi Marine ENC måste man installera "Google Earth plug in." Den programvaran är gratis och finns på Fugawi.com. Symbolen för Google Earth, ett runt klot, kommer upp på övre menyraden.

AIS, Automatic Identification System

Har du en AIS-mottagare kan du se alla handelsfartygs rörelser på sjökortsbilden. Allt fler fritidsbåtar börjar också sända information om sig själva. AIS-mottagare finns idag som egna enheter eller inbyggda i VHF-mottagare. Furuno, Geonav, Icon, M-Tech och Standard Horizon har VHF med AIS mottagning. AIS-informationen kopplas ihop med din pc.

Upgradera till Fugawi ENC

Har du en äldre version av Fugawi går det att upgradera genom Soltekniks webbplats www.soltek.se. Det är Fugawi Marine ENC version 4.5.50 som du ska installera.

Installera dina digitala sjökort

Dina gamla sjökort måste installeras om efter uppdatering. Mitt förslag är att du gör en ny gul mapp som heter "Digitala sjökort" och samlar alla sjökort på ett ställe.

Om du inte är van vid Fugawi sedan tidigare rekommenderas att spendera lite tid under "Hjälp" i övre menyraden. Där finns svaren på de flesta frågorna. □

Pc känslig ombord

Att navigera med pc har både för- och nackdelar. Till nackdelarna hör att en pc är känslig för fukt och stötar. Köper du en dyrare tål den bättre den miljö som den utsätts för ombord. Strömförbrukningen måste man också fundera igenom. Jag använder en omvandlare från 12 volt till 220 volt och det har hittills fungerat bra. Resten med pc är bara fördelar. Inte minst när det gäller sjökorten.

Utbudet av Pc-navigations

Nytt Fugawiprogram kostar 2 195 kronor, Se www.soltek.se MaxSeaTimeZero Navigator kostar 9 500 kronor, se www.furuno.se. Där finns även demofilmer inlagda. Nobeltec säljs av Trueheading, www.nobeltec.nu Andra program finns på ozieexplorer.com, T-kartor säljer Det levande sjökortet www.t-store.se, medan SeaClear är ett gratisprogram som finns på webben.